

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1 Високошколска установа обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање градива у потребној количини и на време.
- 9.2 Настава из сваког предмета је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени.
- 9.3 Високошколска установа доноси општи акт о уџбеницима. У складу са тим општим актом, установа систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других училиа са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова); уџбеници и друга училиа која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим.
- 9.4 Високошколска установа обезбеђује студентима библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опремом за рад.
- 9.5 Високошколска установа систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда.
- 9.6 Високошколска установа обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ интернету и осталу комуникациону опрему.
- 9.7 Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.
- 9.8 Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру се континуирано прати, оцењује и унапређује.
- 9.9 Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру.
- 9.10 Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и осталог електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како би студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад. Коришћење библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је најмање 12 часова дневно.

Висока школа за пословну економију и предузетништво Београд (у даљем тексту: Школа) примењује Стандард 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, тако што доноси и спроводи одговарајућа акта, а што је евидентно из Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета (у даљем тексту: [Правилника](#)), чланови 63 до 69.

Школа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 9 од тачке 9.1 до тачке 9.11, а што се прецизира у даљем тексту.

Тачка 9.1 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.2 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.3 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.4 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.5 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 5, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.6 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 6, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.7 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 7, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.8 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 8, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.9 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 9, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.10 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 10, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

а) Опис, анализа и процена тренутне ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања

Високошколска установа анализира квалитет уџбеника, литературе, библиотеке и информатичке подршке. Посебно анализира документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност, наставна и друга литература, утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописана обавеза провере квалитета уџбеника.

Школа редовно анализира квалитет уџбеника, литературе, библиотеке и информатичке подршке. У том смислу Школа у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета Школе (Правилником), и [Правилником о уџбеницима](#) посебно анализира документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност, наставна и друга литература, утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописана обавеза провере квалитета уџбеника.

Високошколска установа документује да обавља редовну периодичну евалуацију квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса. У случају потребних унапређења овог стандарда, институција прилаже план акција како би одговорила на постављене захтеве.

Школа је у претходном разматраном периоду обављала **редовну периодичну евалуацију квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса.**

У циљу доказа примене наведене тврдње у даљем тексту презентују се резултати спроведених интерних оцењивања према годишњим [Извештајима самовредновања и оцењивања квалитета Школе](#) за 2016, 2017, и 2018, 2019, 2020. годину тих елемената квалитета на основу тада важећег Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета ВШПЕП (у даљем тексту: [Претходни правилник](#)). Наведена евалуација је спровођена по основу два стандарда, Стандарда 9 и Стандарда 4, а што се презентује у даљем тексту.

Периодична евалуација квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса по Стандарду 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Члан 75, тачке 1,2,3,4,5.

Елемент квалитета 1. Школа на време и у потребном броју обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу, као и одговарајућа учила, неопходна за наставу и савлађивање градива из сваког предмета, који су унапред познати и објављени. Минимални ниво квалитета елемента се састоји у обезбеђености уџбеника, друге литературе и одговарајућих учила за наставу из сваког предмета, пре почетка семестра, о чему се доноси оцена о обезбеђености уџбеника, друге литературе и учила.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на питање које се односи на наставнике и сараднике:

— *Осигурана је сва потребна опрема за наставу.*

Након спроведених анкета, прикупљених података и статистичке обраде и добијене су средње вредности оцене наведеног питања, које су преиказане у следећој табели.

Школска година	Средња оцена студената	Примедба
2015/2016	4,29	
2016/2017	4,21	
2017/2018	4,10	
2018/2019	4,23	
2019/2020	4,20	
за период	4,20	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се средња оцена 4,20 налази у интервалу од 3 до 4,5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања.*

Елемент квалитета 2. У складу са Правилником о уџбеницима, Школа систематично прати,

оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у примени Правилника о уџбеницима, и предузимању корективних мера за усклађивање квалитета уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу анализе два поделементa квалитета:

1. Увида у постојање Правилника о уџбеницима ([Прилог 9.1](#)) као констатације и да је Школа по њему поступала, и
2. Мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на питање које се односи на наставнике и сараднике:

— *Литература за овај студијски предмет је добро усклађена са тематиком.*

Након спроведених анкета, прикупљених података и статистичке обраде и добијене су средње вредности оцене наведеног питања, које су преиказане у следећој табели.

Школска година	Средња оцена студената	Примедба
2015/2016	4,12	
2016/2017	4,44	
2017/2018	4,38	
2018/2019	4,32	
2019/2020	4,13	
за период	4,28	

Уважавајући поделементат 1., а на основу анализе резултата поделементa 2., Комисија је констатовала да се општа средња оцена 4,28 налази у интервалу од 3 до 4,5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања.*

Елемент квалитета 3. Школа обезбеђује студентима библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опремом за рад. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђености најмање 1000 библиотечких јединица из области студијских програма и опреме за рад библиотеке.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу два поделементa квалитета:

1. Чињенице да је овај елемент квалитета задовољен акредитацијом (реакредитацијом) високошколске установе и њених високошколских јединица изван седишта и студијских програма,
2. Увида у број и врсте библиотечких јединица (БЈ) у библиотеци Школе у седишту, односно библиотекама у високошколским јединицама (ВЈ) без својства правног лица у Лозници, Чачку и Јагодини ([Табела 9.1](#)),

на основу чега је оценила ниво испуњености овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

Елемент квалитета 4. Школа систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Ова структура и обим се усклађују са природом и садржајем предмета и другим захтевима студијских програма, наставе у целини, као и научно-стручног рада. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу, оцењивању и унапређивању библиотечког фонда у складу са развојем квалитета наставе и студијских програма.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу увида у фонд књига у библиотеци, односно рубрику година издавања, на основу које је евидентно да је библиотечки фонд континуирано занављан свих година постојања Школе, укључујући и

разматрани период (2016, 2017, 2018, 2019, 2020), на основу чега је Комисија оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*.

Елемент квалитета 5. Школа обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ Интернету и осталу комуникациону опрему. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у благовременом обезбеђивању поуздане и по броју и по количини довољне информатичке и комуникационе опреме.

Комисија је овај елемент стандарда квалитета оценила на основу увида у укупно тренутно стање расположивости информатичких ресурса Школе, ([Табела 9.2](#)). Констатовано је да Школа располаже свим неопходним информатичким ресурсима, који задовољавају у погледу поузданости, по броју и по количини, као и да располаже са довољно информатичке и комуникационе опреме, на основу чега је Комисија оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*

Периодична евалуација квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса Претходни правилник по Стандарду 4, Стандард квалитета студијских програма, Члан 44, тачка 8.

Елемент квалитета 8. Процент покривености предмета одговарајућом литературом. Минимални ниво квалитета елемента: 80% покривености предмета одговарајућом литературом.

Комисија је оцену овог елемента квалитета формирала на основу увида у [Преглед проценатне покривености обавезних предмета одговарајућом литературом](#), на основу које се сачињена сумарна процентуална покривеност студијских програма приказана у следећој табели.

Ниво студија	Студијски програма	Књига предметног наставника	Књига другог аутора	Укупно
ОАС	Пословна економија и предузетништво (180 ЕСПБ)	94.45%	5.55%	100%
	Финансије, банкарство и осигурање (240 ЕСПБ)	95.83%	4.17%	100%
	Право (240 ЕСПБ)	33.31%	66.69%	100%
МАС	Пословна економија и предузетништво (120 ЕСПБ)	87.30%	12.70%	100%
	Финансије, банкарство и осигурање (60 ЕСПБ)	83.40%	16.60%	100%
Сви студијски програми		79%	21%	100%

Из табеле је евидентно да је релативну високу покривеност обавезних предмета оборио студијски програм Право који је од скора акредитован. На основу сумарне процентуалне покривености предмета одговарајућом литературом која за све предмете износи 79%, Комисија је констатовала да је ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета већи од тражених 80%, односно: *квалитет задовољава уз могућност побољшања*.

Високошколска институција описује библиотечки фонд и одговарајућу опремљеност у области информатичких технологија које доприносе квалитету наставе.

Библиотечки фонд Школе је бројан и разноврстан, а велики део њега је резултат [властите издавачке делатности](#) Школе, која од свог оснивања има интензивну издавачку делатност и у великом степену обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом.

Настава из сваког предмета је систематизована у одговарајуће комплете књига, сагласно години студија. Школа обезбеђује Комплет књига за све студенте одговарајуће године студија и дистрибуира студентима на почетку сваког семестра (школске године). Садржај комплета књига за сваку годину студија утврђује се на почетку школске године на седници Наставног већа.

Списак доступне помоћне литературе, из сваког предмета студенти добијају на уводном предавању, на почетку семестра од предметног наставника и иста стоји на располагању студентима у библиотеци Школе.

Школа од **информатичких технологија** располаже свом неопходном информатичком опремом неопходном за одржавање наставног процеса и научноистраживачког и стручног рада (Табела 11.2).

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе установа анализира и квантитативно оцењује неке од следећих елемената:

-постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему,

-покривеност предмета уџбеницима и училима,

-структуру и обим библиотечког фонда,

-постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа),

-број и стручну спрему запослених у библиотеци и другим релевантним службама,

-адекватност услова за рад (простор, радно време).

б) Анализа слабости и повољних елемената

Анализа слабости и повољних елемената је урађена од стране Комисије за обезбеђење квалитета и Директора Школе у два корака.

У првом кораку су кроз Браинсторминг сесију генерисани кључни елементи квалитета према SWOT категоријама процене (**Strengths** / Предности; **Weaknesses** / Слабости; **Opportunities** / Могућности; **Threats** / Опасности).

У другом кораку су претходно идентификовани кључни елементи квалитета потом, кроз Дискусија сесију, изредновани по значају: (+++) високо значајно; (++) средње значајно; (+) мало значајно; (0) без значајности.

У оквиру Анализе слабости и повољних елемената, у даљем тексту се презентује **SWOT анализа** одабраног елемента: **Постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему**

<i>Интерна анализа</i>	<i>Екстерна анализа</i>
<p>Strengths (Снаге)</p> <p>Постоји Правилник о уџбеницима +</p> <p>Постоји људски ресурси у Школи са богатим издавачким искуством +++</p> <p>Развијена издавачка делатност +++</p>	<p>Weaknesses (Слабости)</p> <p>У поступању по Правилнику о уџбеницима учествују следећи субјекти, са припадајућим активностима:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Катедра, која одређује аутора / коауторе, разматра извештаје о рецензији и доноси предлог одлуке о прихватању уџбеника. — Аутор /коаутори уџбеника, који пише текст уџбеника. — Наставно веће, које одређује рецензенте. — Рецензенти, који врше контролу квалитета текста. — Комисија за обезбеђење квалитета, која између осталог спроводи и оцењивање квалитета уџбеника од стране студената у процесу самовредновања. — Студенти, који врше оцењивање квалитета уџбеника у процесу самовредновања. — Комисија за издавачку делатност, која разматра извештаје о рецензији и доноси

	<p>одлуку о прихватању уџбеника.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Лектор, који раде лектуру текста рукописа, — Шеф катедре, — Помоћник директора за наставу, — Помоћник директора ИКТ, — Школа, која доставља рецензентима материјале, као и врши периодично анкетирање студената. <p>У питању је велики броја субјеката, али правилником није јасно прецизирана њихова координација, односно ко је надлежан за њихово складно функционисање.</p> <p>Правилником о уџбеницима није дефинисан састав Комисије за издавачку делатност.</p> <p>Примедбе на Образац рецензије – Рецензентски лист:</p> <ul style="list-style-type: none"> — у делу Мишљење о делу, недостаје општа (сумарно) мишљење о делу. — у делу Категоризација дела, треба брисати текст „врста научног или стручног дела – монографија, докторска теза, истраживачки резултати“ +++
<p>Opportunities (Могућности)</p> <p>Позитивна искуства у издавачкој делатности наставника који су радили на другим високошколским установама.+++</p>	<p>Threats (Опасности)</p> <p>Собзиром на велики број актера у процесу издавања уџбеника постоји опасност од превеликог администрирања и успоравања процеса. ++</p>

На основу урађене SWOT анализе наводи се предлог мера и активности за унапређење квалитета, као и доказ да је предлог усвојен од стране органа управљања високошколске установе. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

в) Предлози за побољшање и планиране мере

в1) *Ревизија Правилника о уџбеницима како би се отклонили његови кључни недостаци у погледу:*

- *прецизирања координације субјеката за њихово складно функционисање.*
- *дефинисања састава Комисије за издавачку делатност.*
- *примедби на Образац рецензије – Рецензентски лист.*

д) Показатељи и прилози за стандард 9

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса.

[Прилог 9.1](#) Општи акт о уџбеницима

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи